

Изази суботом.

Пијења:

За ЦРВУ ГОГУ и АУСТРО УГАРСКУ на годину 6 ф. на по годиње 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За све остале земље у ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по годиње 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПО Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Преплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом уплатити на пошту у Котор. Дописи пиљу се уредништу. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузму на петита, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме поупшта се.

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 6 децембра.

Министарство Рудини-Никотерино доживијело је велику побједу. Парламент италијански, послје тродневне дебате сврху црквене и унутрашње политике данашње владе италијанске, гласовао је огромном већином повјереће влади, која је поклекла из коалиције, што је срушила Криспија.

Значајно је, што у овоме гласу повјерећа није именована спољашња политика; што више, кад је предлог дотични одио од руке до руке заступника, неки је уметнуо и „спољну“ — па је ова ријеч била избрисана: пресуда се и дебата о црквеној политици и вотум повјерећа посредно односно на вањску политику.

Ми смо допијели у изводу ту дебату, што је изазвала изјава грофа Калнокија пред делегацијама о положају, што заузима Аустро-Угарска према Папи, који себе сматра „тамничаром“ ауриатора његове престолнице. Та изјава је обрадовала и потпуно задовољила Ватикан, а Италију у живо срце увриједила, тако да је Рудини изостао из сјединице, у којој је оно сгорчење италијанског народа буру додигло, уступивши мјесто своме другу Никотери, да се он од стране цијелог кабинета придружи тој народној изјави, рекавши чисто и бистро, да влада не може вјеровати, да се онако гроф Калноки изразио, како је брзојав дошло. Кад тамо, брзојав није све био ни казао у Риму што је у Бечу било. Прије свега је Цалингер, који је устао за интегритет суверенитета Свете Столице — „тог најлегитимнијег престола на земљи“, члан Хохенвартова клуба, најпогоданијег ступа владе грофа Тафеа, зато његово истицање за ствар Папину није без неког министеријалног ауторитета. Друго, Калноки није о тако важном и деликатном питању одговорно изнепада; он је добро промислио прије него је изјавио живу жељу, да се Светоме Опу обезбједи потпуна независност; по томе излазило би, да је гроф Калноки унапријед знао за Цалингерово изазивање, те би се могло држати, да је то била освета за састајак у Мони.

Иза те важне изјаве аустро-угарског министра спољних послова, која је дошла у Италију као гром изведра неба, гроф Нигра, Италијански посланик у Бечу, похитао је до грофа Калнокија и добио је најповољнија разјашњења, на основу којих је маркиз дн Рудини могао пред парламентом ствар забашурити како је боље знао и помогао те Италија фигурира у тројном савезу п послје овог инцидента као прије; по факт је да се стара мржња између Аустрије и Италије манифестирала у пуноме јеку, и да су с једне и с друге стране независни органи јавног мњења једва дочекали, да тијем докажу, да је против природе савез између Италије и Аустро-Угарске.

У осталом из цијеле ствари, која толико занима политички свијет нема ништа новог. Цар аустро-угарски још дугује посјету Краљу италијанскоме, јер је овај не хоће примити него у својој престолници; а први на то не пристаје, јер би тијем признао законитост садашњег стања у Риму. Дакле одговор грофа Калнокија није могао другачије ви гласити.

Што парламент италијански није гласовао повјереће влади и у спољној политици, и што то није влада

захтјевала од парламента, као да значи, да се није хтјело тијем санкционирати обновљење тројнога савеза.

Но ако се с те стране открила голотиња тројнога савеза, ове недјеље одма он је славно побједу, која је слан утисак учинила. Као што нам је брзојав дошло у последњем броју, савезничке владе су подијеле дотични јем парламентима у Берлину, Бечу и Риму међусобне трговинске уговоре, као и са Белгијом, а вели се, да ће брзо бити потписан и уговор са Швајцарском, па ће се радити, да се у ову лигу царинарску увуку још Србија, Румуњска и Бугарска. Смјер ове лиге окренут је поглавито противу Француске, у којој влада протекционистичка царина, која забрањује увоз странијем процентима; а и Русја такођер слједи ту политику држећи се прохибитивног система. Огуда велико весеље у Ирану, што су овом трговинско-царинарском лигом изолиране ове двије велике државе на економском пољу. Но ваљда ће се и оне знати паћи и у тој невољи. Међутијем, нама је познато од када и како војује књаз Бисмарк противу трговинског уговора са Аустро-Угарском, наодећи да је штетан за Немачку, као што и јест, јер отвара врата земаљским производима из Аустро-Угарске на штету домаћих производа. Такођер је опет Италија, ступивши у ову лигу, отворила одушке својој трговини особито вина на штету Аустро-Угарске. Ту ће штету на првом мјесту Далмација осјетити, јер је тако обалеана царина на вино италијанско да ће оно моћи чинити конкуренцу вину далматинскоме не само на средњоевропским пазарима него и у самој Далмацији. И иначе је Италија добро шарнала у овоме послу. Познато је, колико су се преговори отезали. Италија није никако попустила. И већ су били преговори у Минхену претрпнути, и делегати су се сиривали дома да иду — док од једном би попустило италијанскијем захтјевима.

Тај факт најбоље свједочи, да је главна сврха ове царинарско-трговинске лиге политичка. Но уговори су ови на претрес поднешени парламентима и ми ћемо сигурно имати повода, да ошт проговоримо о том успјеху тројнога савеза.

Промјена владе у Букарешту нема никаква значаја у спољној румуњској политици. Промјена се догодила у истој страници. Што више рекли бисмо, да се либерално конзервативна странка овом промјеном још боље утврдила на влади, пошто је на чело новог кабинета дошао сам вођ странке Ласкар Катарциј. Мје то Вереска, вођа једне фракције ове странке, дошао је генерал Ману, вођ такозванијех концентрисанијех конзерватива, који је вазда пристајао уз Катарцију.

Најважније је то, што ту не улазе жуминисте, странка, коју састављају учени људи са немачкијех универзитета, и коју предводи Карп. Они су јавни приврженици тројног савеза, ил боље Немачке, и уживају највише повјереће Краљеве. Али за то не уживају великога повјерећа у народу и за то је њихова странка мала, и само би могла доћи на владу у коалицији са још којом фракцијом од великијех странака, либералне и конзервативне.

Послје повратка Краља Карла из Немачке у Букарешт, министарство Флореску било се реконструисало у

смысле, који је искључивао сасвијем макакв споразум са Немачком, пошто је био међу новијем министрима Бла-ремберг, који је не само отворени пријатељ Русије, него је познат и као антидинастичан. Наравно да се немачко повше радују паду таког министарства, али им није повољни ово ново, које састављају кроз бојари, кроз русофили, те се тијем, да неће ни ово дуга живота бити. Но Румуњска је уставна земља, а Краљ Крсто поштује устав њен, те ма колико се често владе мијењале, свака мора одговарати аспирацијама румуњског народа; а те аспирације не теже ће у загрљај тројног савеза!

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Одјек полемизирајући са „П. Лојдом“ о питању Босне и Херцеговине заузима ово на праву основано стаповиште:

ваки поштен посјед, па ма био и пролазно природе, мора имати своју правну титулу. Нема поштена посједа без такве титуле, коју правници називају *iustus titulus*. Права титула за аустријску окупацију Босне и Херцеговине може бити само она, која се оснива на закључцима и разлозима берлинског трактата и коју је глас Европе санкционисао. Аустрија се не налази дакле у Босни и Херцеговини зато, што она има стварну или уображену потребу на позадно земљиште, не зато што, нека непозната и тајствена теорија сфере моћи хоће да премани легалне границе у пркос постојећим уговорима: она се налази тамо једно и искључиво у цијељи пацификације, у таквој цијељи, дакле, која потиче из самих интереса тих земаља и која се у извјесном времену даје остварити. То се мора одржати са свом јуридичком оштрином и прецизношћу. Већ само поштење и лојалност забрањују, да се допусте двоумисленост односно те тачке. Као што не може бити дозвољено ни једном приватном притежаоцу да исправу о посједу самовољно мијења тако исто не може ни бечки кабинет на окупационом мандату, како га је берлински конгрес дефинисао, никакве поправке чинити и то у толико мање, што је при томе у питању једно важно европско питање, питање европског права и европске равнотеже, а уједно и не мање важно питање коначне судбе двије велике и драгоцене покрајине.

ИТАЛИЈАНСКИ ПАРЛАМЕНТ.

У сједици талијанске заступничке коморе од 3 о. м. Кавалоти је образложио своју интерелацију о закону о гаранцијама и изјавама грофа Калнокија у аустријској делегацији о положају св. Оца.

Кавалоти тврди, да су Калнокијева разлагања веома знаменита више због онога, што су прешутила, него ли због онога, што су јавно изразила. У опште је чудновато, како се страни државник може тако лакоумно уплијетати у унутрашње послове Италије. Год. 1877 у једној сједици та италијанске коморе заступник Савини хтио је изразити своју патриотичку забринутост ради унутрашњијех догађаја у Француској; тек је почео говорити, већ су преједник коморе Криспи и министар Депретис одрјешитим ријечима одбили његов предлог; Депретис се је што више оградно против тога, да се на Монте Каторију расправља о предметима стране пријатељске државе. Цјелокупна је комора живо повлађивала министру, што је тако тактично и брзо ријешено ствар. Сада да видимо, што се збива у Аустрији, код нашега савезника и сусједа. Неки тиролски папиац проповиједа против нас и хоће, да нам отме ништа мање већ наше срце, Рим, и живот народа. Због тога посланици устају озлојеђени са својих сједишта, а министри се орађују против такве нетактичности — зар не? Ни из далека! Министар Калноки одговара, да питање, што толико брже задаје гош. Цалингеру, још није дозрело, нити ријешено. Рецимо, да је који иредентистички заступник (Имбријани виче: Молим ријеч!) истако питање о Трсту и Триденту

а талијански министар да му је одговорио по примјеру грофа Калнокија: „Разумијемо жеље велецијевнога предговорника. Влада је такођер свијесна дужности, што их јој налажу народни осјећаји. Питање још није дозрело; но буде ли могуће, нећемо ничега пропустити, да риј шимо то питање у смислу историјских народних права. Но сјетимо се прије свега, да смо у савезу са Аустријом, пријатељство њено нам је драгоцене, а ми нијесмо вољни, да га повриједимо и т. д.“ — што би се сада збило? Гроф Калнокије би захвалио на том пријатељству и одмах позвао из Рима свог посланика. (Бурно одобравање. Имбријани: Дакла, а ми ћемо му за ударје другу четворцу послати у Беч. Смјех, вика.)

Кавалоти наставаља: „*Neue Freie Presse*“, официозан аустријски лист, бојазливо је примјетила, да би био одговор грофа Калнокија свакако друкчији, да се на жалост није могао освртати на Аустријске клерикалце, који су увијек будни и на опрезу. У Аустрији, господо моја, има заиста један једини самовладалац, а то је црква; ко се њој непокошава, тај је пропао. Погледајмо међутим на запад, на земљу наших непријатеља, на Француску. Рувје међутим није са подножја Гарибалдијева споменика говорно о римском питању, кећ о јединству Италије и о неповредивом главном граду Риму. Никаква оправдавања аустријскога министра нијесу кадра зајазити понор, што по се је отворио међу његовим ријечима и ријечима француског државника. (Браво на љевиди.) Говорник цита владу, да ли је свјестна, колико је знаменит тај догађај е што мисли учинити у том смјеру.

Кавалоти прелази на закон о гаранцији. Агитација, која се периодично понавља против њега, најбољим је доказом, да народ није ш њим задовољан. Закон о гаранцији није ништо уставан, па да су велики људи, који се боре против њега, чули, у Милан ријечи министра-преједника Рудинија о том закону, јичако би свиколци, нарочито Кајроли, свечано просједовали противу његови изјава. Разулет миланскога митинга је акт самовоље. У осталом закон о гаранцији штети јединствину особу, а не штети држави.

Говорник надаће истине, дјелатност заступника не смије ограничавати на пуки прорачун; нека се с тога слож сви либералци, да обране начела слободе, која је животним увјетом за Италију.

Имбријани: Што смо се заклали на југу? Заклали смо се, да ћемо бранити Италију под Виктором Емануилом и његовим законитим наследицима. Захтијевамо дакле Трст и Тридент и ака...

Преједник: Почитује уговоре. Имбријани: До њавола уговори! Јединство знад свега! Иначе не почитујем ни Краља, (Смијех и вика.)

Преједник позивље Имбријана на ред и сједицу затвара.

У шљедој сједици Роси интерелација о догађајима, што ни су се збили у Риму за вријеме задњег ходочашћења и пита, сматра ли влада, да је дошао час, да се спријече даље погрде противу талијанске домовине. Говорник упозоруже на роварење оне мрачњачке пропаганде, којој је успјело раздражити Лава XIII! противу Италије, премда је с почетка био вољан измирити интересе цркве са интересима државе.

Бовно образлаже своју интерелацију, велећи, да је Италија увијек почитовала слободу шаче и цркве, говорили што му драго инострани лицемјерци, који изкрикљују повијест. Пужно је, да се створе нове политичке странке и да се спаси потпуни свјетски значај државе.

Барзони поздравља и одобрава патриотизам талијанскога народа приликом догађаја у Пантеону 2 октобра ове год. Сажлаује међутим, што су противници закона о гаранцији, који мора остати нетакнутим, у своју корист употребили те догађаје. Побиа она, који би брисали први чланак устава и пита мин-преједника, је ли вољан наставити садашњу црквену политику, је ли вољан у животу уздржати начело, да су одношаји Италије ирама папистинству подвргнути једино уставима талијанскога закона; је ли се панопшлетку вољан увијек држати чланка 18 закона о гаранцији. Ако министар одобри његова питања, гласовати ће за министарство, и прама његовој политици гити највеће поуздање.

Заступник Бонги: Агитација је против закона о гаранцији настала 2 октобра. Повод је био мајшан, но доказује, да се

у земљи већ одавна двоји о том, да ли је тај закон ваљан. Закон се тај састоји из два дијела. Први се тиче панине неодлучности, а други унутрашњих политичких одношаја међу државом и црквом. Први дио морате почитовати, ако га и укинете. О другом се већ може говорити. Накакве сврхе немају тужбе, да се друге државе ушлијеу у то талијанско питање. Дочим ви непрестано нападате лапу, панинство, закон о гаранцији, влоземство мора мислити, да треба ријешити римско питање. Пустите у осталом, нека говоре људи. Како би томе на пут стали? Католичке странке паљу своје једномишљенике у све парламенте, па како, да им се отме право да не говоре? Изјава је грофа Калнокија безпријекорна; не би истину рекао, да је тврдио, да нема јавнога питања међу панинством и Италијом. Он је истину казао, но ипак надоставио је, да Аустрија никада неће ослабити или напасти право Италије на Рим. Што ћете више? Што се тиче религиознога питања, вел м, да слобода буде једином звијездом предходницом.

Министар-председник признаје, да је Кавалоти био умјерен; с тога му хвала. Како се је међутим народно чувство разгорело, Кавалоти је прегнуо из овога народнога расположења на сваки нач и користи црнети. Ради тога настојаше он доказати, да је обзиром на становниште смодне политике министарство дошло у опреку са народним чувством. Говорник није кадар разумјети, како је питање светске власти ускренуло и талијанском парламенту на расправу предложено. — По вјест дипломатије доказује, да смо питање светске власти, чим је Француска Рим оставила, уништили прије него ли је започела талијанска војничка акција. Дипломатији преоста тек проблем одношаја панинства са католицизмом и осталим католичким државама. Ту је било важно: које ће становниште заузети Француска и Аустрија? — Француска је тада ратовала големи рат, па усјед тога није досијела, да утиче на ријешање римскога питања. Бијаше дакле одлучно тек становниште Аустрије. Ово становниште бијаше и искрено и наклono, како то доказује Министеријов извјештај који тада као поклесар у Вечу борављаше. Аустрија је тада очитовала, да је тврдо одлучила, у римско питање неутитицати, на и изјавила, да није кадра ни понудити своје *bons offices*, пошто је пана одбио, да с талијанским краљем преговоре води. Прихватавши римски плебисцит, изјавила је Италија, да је вољна духовни суверенитет, потпуни и слободни, панинству признати и у то име пружити пузна јамства. Тако наста закон од 13 маја 1871. Талијанска је дакле влада испунила своја обећања. Наредбе поменутога закона саобћене су разним кабинетима. Куцну доста кобан час, а положај могаше и опасним постати, да су се власти овоме закону противиле. Вјерна својој одлуци, да неутиче у римско питање, очитовала је Аустрија, да неможе закону дати службено одобрење. Аустрија је дакле речени закон сматрала интерним.

Министар председник Рудини чули се, како могаше Кавалоти захтијевати, да буде за талијанске агенте расаслана окружница, да је питање римско питање унутрашње. Зар су дипломатима закони непознати?! Говорећи о Калнокијевој изјави, Кавалоти је пустио с вида двије одлучне тачке: прва је тачка, што је Калноки очитовао, да није вољан са питањем се бавити; друга, да немисли вријеђати талијанска чувства. На пошљетку знамо, да је Аустрија и својом војском прискочити у помоћ Италији, запријети ли јој опасност.

Рудини изјављује, да закон о гаранцији спада међу темељне државне законе, који ће влада непримијељеним уздржати.

Али и иједна талијанска влада неће доушати, да се друге државе ушлијеу у талијанске послове. Влада ће и у будуће водити досадашњу црквену политику.

Послије мињстрар-председника узе ријеч министар унутрашњих послова Никотера, који мисли, да је Рудинијев говор иесрпно то питање. Распуст митинга у Милану је био сасвим законит и он прима на себе сву одговорност.

У трећој сједници Кавалоти узима ријеч. Драга му је изјава Рудини-а, да влада неће дозволити, да се друге државе пачају у наше ствари. Жали, што се у талијанском парламенту даје велика важност савезницима, који се о Италији на исти начин не изражују. Жали што је влада шутила о многим предметима, којих се је комора дотакла.

Имбриани наваљује на десницу, која је, да уђе у Рим, тражила плацет држава. (Бука.) Спомиње, да је Никотера у своје вријеме потписао резолуцију Каироли-а, у којој се закон *delle guarantee* називао законом привилегија. (Бука. Усклицји: Држите се особнога питања.)

Имбриани: Сјећам вас на окружницу министра Вискоити-а Веноста од г. 1870. (Нова бука. Гласови: Штујте прошлост.)

Имбриани: Дошли су у Рим дркћући ти поквартини људи.

Фортие: Доста више! Председник: Штовани Имбриани, не мате право да тако говорите.

Имбриани: Имам право да тумачим. (Гласови: Доста, доста. Председник звони, али се не чује.)

Имбриани: Кад су се неки послужили у овој кући изразом „срамота“, ја се нијесам дигао, да га побијем. (Бука.) Кад видим, да се наставља политика оне странке и видим Никотера, министра, гаје шути и одобрава закон о привилегијама... (Права олуја. Председник говори, али се не чује. Говори Имбриани, али се не чује. Напошљетку председник диже сједницу за десет минута.)

За тијем председник Бјанкери: Имбријани је тражио ријеч за особну ствар. Ја сам му је дао. Кад се је од особне ствари одалецило, ја сам му забранио, да продужи. Ако је држао да сам повриједио његово право, могао се позвати на кућу: али није смио наставити свој говор против моје забране. Сви саднају моје ошмене; једини ме штовани Имбриани огорчује тим, што ми се противи.

Имбриани: Разјаснити ћу ствар са великом мирољубом. (Смијех.) Али како поступате праме мени, ви, г. председниче? Не којим вас, али ете одвише строги. Ја сам за борбу. Мене коре пријатељи и противници. Али ме једино савјест руководи. Не слиједим људе, него идеје. Немојујем за то, да иде Криени, а дође Никотера. Дали је је један или други на министарској столици, не марам. Борим се за начела. Ако планем, немојте бити са мном г. председниче, али дивите ми се; јер планем кад видим, где се порези намећу на невољу и на гријехе; кад видим, где се каже, да је то за добро земље; кад видим, где се братиме велики и гибелници.

За тијем устаје Криени и естрадно говори противу политике владине. Да је он остао на влади шћаше промијенити закон о гаранцијама и осуђује Рудинија, што је рекао, да се Италија ослања на Аустријску помоћ. Владу називље владом деснице.

Рудини и Никотера одговорили су му како треба.

Ово изазивање Криенијево осуђују и његови пријатељи, међу којима и бечка „Н. С. Преса.“

У сједници од 7 о. м. поведена је расправа о сљедећем дневном реду, што су предложили Куриони и друговима: „Ко-

мора прима на знање владине изјаве, одобрава смјер унутрашње и црквене политике, те прелази на дневни ред.“

Кавалоти се противио дневном реду, што га предлаже Куриони. Влада још није ријешила задатке, што је сама на себе узела, да уреди финансијалне одношаје, а већ захтијева, да јој комора одобри њену спољну и унутрашњу политику, која се у ничем не разликује од политике, што ју је водила њена предшастница.

Принети вели, да ће гласовати за владу, тим више, што је из дневнога реда избрисано све, што се односи на спољну политику, и ту се ради једино о унутрашњој и црквеној политици. Та се политика може похвалити лијепошм успјехом. Она свему свијету доказује, да пана може у талијанском Риму, уз потпуну слободу, владати праме својем достојанству. Те се политике ваља и на даље држати.

Маршници пита, зашто је са дневнога реда избрисано све, што се односи на спољну политику.

Председник одвраћа, да сва стављена питања засејају једино у унутрашњу и црквену политику, и праме томе је удешен и дневни ред.

Посље тога је говорило више заступника, међу њима такођер Имбриани. Цијели његов говор је наперен противу владе а завршује са ријечима: „Гласујем противу владе, прво, јер у ње нема идеја. Гласујем противу владе јер упућује Италију, да се нада помоћи од Аустрије; гласујем противу владе, јер она све једнако гули и мучи сиротињу. Један је између ваших слуга одговорио гладним радницима, који су иekali хлеба за своје обитеље, да се нијесу имали женити! То је друштвена бирократија, која се руга народу и од њега измамљује новац.“

Бантурко се осврће на Криенијево изјаве о гаранцији. Премда је Криенијев пријатељ, ипак би гласовао против сваке промене тога закона, којом би хтјели ограничити особну слободу панинства. Особна панина права морају остати увијек неповријашена, друго је међутим питање, да ли држава у крајној нужди смије устати на властиту своју обрану. На жалост је држава сасвим занемарила своје интересе, што би их могла црпсти из ваљаног одгоа свештенства. Свештенство, прије слободушно и патриотичко, сада се је душном и тијелом предало Ватикану. Богословним школама управљају искључиво Исусовци, а свему томе су поводом слаби, криви појмови о политичкој слободи. Влада би напошљетку ипак морала знати, што има радити у држави.

Криени узима ријеч за особну ствар. Увијек је вјеран својим идејама и бориће се за њих до задњег часа. Што се тиче закона о гаранцији, увијек је казивао, да се уљ може дивити само највећом опрезности.

Завардели предлаже једноставни дневни ред. О првом дијелу закона, о гаранцији, не могу се разилазити мњења. О паниној слободи је сурвишно расправљати. Друго јачије је са одношајима међу црквом и државом. Тим јаче треба стегнути узде, чим је већа слобода, што ју ужива пана. „Та је слобода међутим неограничена“, наставља говорник. „Влада мора јака бити; да има више угледа, изјаве грофа Калнокија би друкчије гласиле. (Немир и просвједовање.) Што она сада захтијева, ни пошто немогу одобрити; она би прије свега морала рећи, што мисли радити у Африци, где су ствари још све једнако тмином обавите (бука), како ће ублажити невољу у земљи и народу посла прибавити. За сада нека се скромно задовољи једноставним дневним редом.“

Маркиз Рудини устаје и вели: Влада

је прекјучер развпла своје основе и жеље. Жели, да нетакнут остане закон о гаранцији, а врховна права државе увијек ће у њем наћи вјернога и узтрајнога бранитеља. Захваљује Куриону и прихваћа његов дневни ред.

Биолити мисли, да би сада, у очи одлучне финансијалне расправе, неујесним био вотум неповјерења. Да нестане на пут развитку финансијалнога питања, гласова ће за предлог Курионов.

Комора одбија предлог, што га препоручује Воларо, да се промијени закон о гаранцији. Прелази се на гласовање за вотум повјерења, што га предлаже Куриони. Комора усваја предлог са 240 против 92 гласа; шест заступника нијесу присутна.

КОНГРЕС МИРА У РИМУ.

По „Дневном Листу.“

На јутрењој сједници 2 новембра, чим је отворена, узео је прво ријеч Хедзон — Праг (Hodgson — Prag) и поднио пропративни са говором који је био веома аплаудиран, овај меморандум: Конгрес гласа: 1. Да се предузму мјере у јевропским и американским универзитетима да се између њака одржи дух пошто вљава и пријатељства праме страним народима; 2. Да у својој цијељи, професори свију универзитета праве штудије о потпуној историји прогреса цивилизације и политич. институтација, социјалних или религиозних у свијема народима; а нарочито обраћају пажњу на нарочите услове указате од стране свакога народа човјечанскоме напретку. 3. Да потребне мједи фикације буду унесене у правилима свију универзитета, да не би постојали више никаква сметња томе да њак један универзитета може уписати се у други који универзитет, а да тај прелаз не утиче ни најмање на његов степен, и да се њаци разних народаости могу састојати, а тако исто да се отресе свиј предрасуда и мржња праме страним народностима.

Да се, слествено, један онити еста нак и један братски универзитариј прашик држи сваке године и редовно по разним сједиштима великих универзитета: рад ових састанака треба да буде изучавање начина, којим се могу горње цијељи постићи: празници треба да су зачињени и такмичењем у физичким вадпатањима и у прозним и пјесничким вадпатањима на великој теми о слози и заједници интернационалној.

Овај је предлог конгрес једнодушно и с акламацијом изгласао.

У очи овога дана, билд је у хотелу код Квиринала сједница одличних конгресиста свију народности, који су саставили формалну комисију те је био углављен изражен предлог основних норма новог јавног права, да би се избјегао рат и да се праведно ренавају све заваде. Овај су предлог потписали њих тридесеторица. Та иста комисија одобрила је предлог одличнога румунског говорника Флеве, који гласи: Конгрес признаје да поштујући народности становништва и њихово развиће праме законима слободе и правде, државе ће утицати да обезбједе миру есенцијални и еталан основи.

Овај предлог спојен је с осталима њему сличним.

У сједници послје подна — послје тајног гласања за избор петорице чланова сталне канцеларије у Берни, говорило се о журналистички у пљед предлога Монете.

Паси је рекао да су листови онакви, како их хоће публика; они само траже вијести а sensation и не осврћу се на

ЛИСТАК „ГЛАСА ПРИГОРЦА.“

ВАЗДУШНА ГОЛЕМ-ЛАЂА.

(Лермонтов.)

По пучини силног Океана јоспутијем по валима плавим — тек што небом звјездице трепере — голем-лађа усамљена дута... пунана ју једра даље гоне, сад је ево — сад међ' валим' тоне.

Катарке јој стоје и не дрхћу, ни застава широм одвијена по вјетру се не ће да повија; а топови само 'нако ћуте... мирно зјају кроз окна на лађи — ко да шапћу: сваки ту се вађа!

Вођа лађин ту се и не чује, ни морнара једног видјет' није — за то ипак пјешчине скривене, морске хриди, ни за час не смеђу голем-лађу: да управце ћера ни олуја не кваря јој смјера. —

Хеј! на мору силном Океану издиже се острво суморно усамљено од тужног гривита: на њему се могилица скрива хчмак неки; шу пјечито спава... у том гробу царева је глава!...

Без почасти, без отликовања, што их људма ратова допосе — у пјешчину — јалову пјешчину... дупмани га његови скрасише. На гроб му је тежак камен пао... да е' не дигне... да не би устао!...

Закуцну ли сати кад је умрб, паврши л' се годишница дана — сред поноћи... ко појава мр а голем-лађа ваздушна се свија — цјена вале, бријегу пристаје; на острву мукла тишина је!...

Гле! цар тада из свог тамног гроба дигне главу, прикаже се цио. Над обрвам' — над широким челом ето ти га... злорук тророгаст; одјело му сјећа на јунака... у ратовим' војводу првака!

Моћне своје мишке прекрестио, до на прса потпуно је главу; достојанством сједа... прихваћа се голем-лађи за лако кормило — на ко мисб — преко мора слана лети орб преко Океана!

Једри, једри, пут миле Француске гдје је трон свој оставио златни — гдје му слава голема остала — сјне насљедник красан и једини — стара гарда... тврде вјере друзи... за њиме су остали у тузи.

Чим спази отаџбине копно прекривено помрчином густом... баш на назик смртна ортгача — из ока му ударише муње... челик-срце прса да просвирп... не може га витез да умири.

Најбржијем кораком коракно по обали поносан и смјео — по обали отаџбине драге: стао клицат', стао довикиват', све другове из војничког реда... све јунаке својих побједа.

Гранатири вршина, коштуњави, поспале су у долини Елбе — у Русији с'јег их затрпао — ил' их жегга опржила јака у Африци до под Пирамиде, ни једнога нема да изиде.

Маршали му на глас не долазе нити чују нит' за поклич маре: једни наљу у кривим' биткам', други царску догазили вјеру — оружје су на тепану дали... од великих постадоше мали.

Газећ' простор љутито се вере... сад на једну сад на другу страну по обали мукло... усамљено... Онет стаде — глас је прикупио; кличе, виче, дозива и кори... све узалуд — јер ва празно збори.

Зове сина слађано мјезичко — свој ослонац у несрећи љутој; зоне сина насљедника свога да га сједе на трон свјета свега — сем Француске; њу ником не даје земљу славе себи задржаје!...

Ал' у цвјету наде, витог рза, отишб је са овога свјета сина му мио насљедник прјестола. И цар чека непомичан ондје, погледајућ': да је неког барем да се мило поздрави са царем.

Јоште чека — непрестано чека; забуђен је... ко викад уздише све док сунице Исток заруменн суза јада патаца му лице; плач је горак — сажаљења знаци... руком махну: збогомте мртваци!

Посље скаче на чаробну лађу, хоће му се натраг преко мора; погуб главу до на смрзале груди... знак је дао... и лађа се крену; пунана ју једра даље гоне, сад је ево — сад међ' валим' тоне.

Саво Ст. Рачета.

Новости здраве и важне. Треба основати лист, који ће бити искрен, који ће бити израз истине.

Васер (Vasser) је казао, да кад се у парламенту претресају добри закони коморе су празне, а кад посланици треба да се хрвају онда су пуве. Прије но што се створи лист о коме је ријеч, треба заједно створити публику. Рекао је да међу народима постоје ледени бедици, који расту услед новинарских полемика. Треба да полемике престану и лед ће се растопити. Он је предложио да канцеларија у Берну поведе истражује и да са мало срствана помогне мале листове, да ови пропацирају идеје о миру.

Гелар је рекао да штампа личи на језик, за кога је један стари философ рекао: језик може бити оруђе за добро као и за зло. Штампа дискредитује идеје о миру. Споменуто је држање штампе за врху је француских радова у Тонкину и факт да је штампа била кад је у сјеверноамериканским Саједињеним Државама уста новачки арбитраж; а непрестано доноси вијести да Француска жели да установи поново светску полицију власти.

Гласало се за тим о измјени — допуни предлога Теодора Монете.

Арно је развио предлог о основици народног права потписаног од многих конгресиста: Конгрес признаје сљедећа начела као основ општег интернационалног права. Начело права и морала за народе подобно је начелу морала и права за особе. Нико нема права да пресуђује сам; свако питање међу народима мора бити регулисано правним путем. Сви народи сложни једни за другим имају као и индивидуе легитимно право одбране. Не постоји право освајања. Народи имају слободно право да сами са собом располажу. Аутономија свакога народа непркосивена је.

Овај је предлог акламацијом прихваћен. У понедељак 4 новембра држата је прије и послје подне сједница. Прво је предсједник Бонги прочитао имена сталног одбора, који је у суботу био биран тајним гласањем.

Пошто се говорило о разнијем предлозима прешло се на претрес двају предлога: с првим се позивају сви народи да све сукобе арбитражу подложе; други је предлог онај кога су потписали Флева и Поповић. Клерк и Прат су за то да се не претресају предлози. Карпи се придружује предлагачима, а Поповић тражи да се они одијеле. Бонги би хтио да питања о којима је ријеч не истиче конгрес, но на жалост она постоје. Не иде се на то да се дражи икоји народ, нити влада; само им се вели: „Пазите куд идете.“ Кремер је казао да су та питања икартирана на посљедњој конференцији. Флева је говорио са одушевљењем, које га анимира, са мирном свјешћу да врши дужност. „Ми овде — вели — вијесмо дошли да дијелимо душе у овој Јеврони, која дршће и шати, но да кажемо коју мирију ријеч. Зашто смо дошли овде онда кад нећемо да претресемо опасна питања? Да би лијечили болесника треба да тражимо узрок његове болести. Ми смо лекари мира: примјеђујемо и претресајмо одважно зло, које узнемирава Јеврону. Национално право мора бити поштовано. Наша је дужност да се обратимо свима владама, да изискујемо од њих у име мира поштовање свију човјечанских права. Тражеће и арбитраж и силу и истине правде, тражили смо поштовање свију права, а ту су и она најсвјетлија, народна права.“

Воларо је понудио додаток Флева — Поповићевом предлогу: треба позвати све садашње политичаре да унесу питање у њихове парламенте.

Предлози о којима је ријеч редирали су у формулисани код предсједништва. Бонги вели: Кажато је, да су ови предлози одбијени од стране посљедње конференције. Али треба знати да између ове и конгреса постоји разлика. Конференција је представљала парламенте, ми престављамо народе који пате. Бонги предлаже да се за оба предлога од једног гласа. Неки Инглези хоће да говоре. Поповић, као извјестилац, моли Бонгија, да издијели два предлога, јер први, Флевин, чији је извјештач он, различан је од другог. Обраћа напуну да се први ограничава на признање једног правног и праведног принципа, који установљава равноправност свију народа, подијелих или федеративних груписаних пред човјечанским и социјалним законима. Тиче се једног хуманитарног принципа и љубави међу народима, међу свјетном; тиче се да се позову владе да употребљавају подједнаке мјере и да се подједнако држе према свима народностима, њима подчињеним, а ове да подједнако и с узамјомношћу поштују њихова права. Нема увреде ни за једну владу или народност, тиче се једне опште основице. Скуп је манифестирао са своје стране своје симпатије према Флеви, који је дошао из далека да манифестира своје симпатије и свога народа према Италији, према Риму, као и симпатије свију осталих народа на Истоку и сувише заборављених.

За тимем Бонги је одвојно Флевин предлог од овог другог.

ИЗ ФРАНЦУСКЕ КАМАРЕ.

У сједници од 23 новембра предложио у француској камари Лафарг, да буду помиловани сви осуђеници ради политичких злочина, ради судјеловања код штрика и ради штатманих преступака. — Поморски министар Барбе изјави на име владе: Сви, који прости злочин непочинише, бити ће помиловани. Влада прихвата прешност предлога. Лафарг образложи свој предлог: Глас народа уништи осуду у Доњи. Он бијаше изабран баш с тога, што бијаше осуђен; одбија осуду, која га немирњаком жигосе. Социјализам нити пилијери, нити умара, а предлагатељу је до тога, да обори предсуде, с којима социјализам еусријеђује. Комора мора увидјети, што радицизма дугује. — Заступник де Бери: Баш такав сте радник, као и ми. Лафарг: Бијаш вајар и фотограф. Лафарг очитује, да прогонства министра унутрашњих дјела повећавају социјалистичну странку. Неваља с вида пустиги, да је у Њемачкој гвозденим канцелару с неким социјалистом огледати се ваљало у ужем избору. (Бука.) Желите ли Кулина начелником у Фуријусу поставити, тад га придржите у тамницу. Прогонства социјалистичнога покрета прилично прогонству хришћанства за римских царева. Вјера је приватна ствар; Лафарг јест атеиста, материјалиста, ал се он ипак на име социјалиста обраћа католицима: нека би они господаре уништили. (Прекидају га бучно.)

Предсједник Флокет: Послушајмо го енодо! Говор је поучан. Лафарг наста вља: Социјалисти траже подпору свакога, који је вољан људски биједу ублажити. Окренут према већини рече: Ви, представници ошћега гласовања, тек сте представници посједа. (Велики немир.) Предсједник Флокет: Нијесте овлаштени, да овако говорите. Нити вапа прошлост, нити садашњост не доуштају, да будете заступником нижих слојева. (Повлађују гласно.) Лафарг: Моји ће предлози моје овлашћење доказати. Социјалистична величина оствариће једном социјалистични програм. (Смију се.) Далеко чудноватије згођаје доживјеше у бобурбонској палачи, него ли је седијалистична величина. Говорник приседабља Францеску у 17. и 18. стољењу са данашњом Францеском. Тада бијаше Францеска водитељница цивилизације. Францеска ваља, да се опет на пријашњи душевни ступањ дигне, као што се је дигла на војничку власт. Заступник Бартон: Ви говорите попут Гут Сулара. — Лафарг: Разлажем властине мисли. (Бука.) Молим мир; ја сам вичан јавним скупуштинама, у којима влада мир. Предсједник Флокет: Не бисте ли узрок свога говора изнијети извођели? — Лафарг: Узрок моје бесједје јест, да вам докажем нужде социјалнога мира. Социјалним питањем бави се данас све. Папа у својој енциклици... Предсједник Флокет: Не чекамо енциклику папа, да социјалисти постанемо. Лафарг: Ја ипак не видим ту много социјалиста. Ми полазимо кроз економску кризу, која нас нужно води к социјалној револуцији. Ублажите кризу, умањите зло, па се дајте на политичку реформу.

Заступник Хенри Фокијер одговори у кратко младоме другу. Не зна: је ли предговорник пристапа левце или деснице, али му ја ипак протива његових инстинкција просједовати. Што год нас ту има — реч: Фокијер — сви смо францески грађани и заступници францеских грађана. Ми не цунтамо, да сталнишка политика замијени политику слободе и права, која је поједно и политика напретка. (Повлађују.)

Брисон очитоваше: Гласоваћу против помиловања, јер га захтијевате на темељу сталнишке борбе и савеза са католицима. — Муи рече, да није вољан говорити нити о социјалном, нити о црквеном питању. Гласоваће против помиловања, јер је намијерено бунтовницима. — Милеранд говораше за амнестију. Данас црква маму раднике разним обећањима, те се на рену блику свађује дужност, да пружи примјер помирења.

Министар Фресине рече: Радицији вјерују, да су комора и влада вољне, да социјалне проблеме ријеше. Никома непристоји искључиво овлашћене да заступа раднички еталини — Комора пословаће у корист домовине, буде ли три до четири детаљна питања до свршетка свога мандата расправља и ријешила. Није допуштено моћ закона непрестаним амнестијама слабити. Заступник Пелетан: Изнимка је, дашто, код принчева допуштена! Фресине: Влада није чекала предлог Лафаргов, те је већ прије опростила казне, дактиране за штрике. У то име служи доказом захвалница Ламендинова. Није влади само дијелити милост, већ јој је вршити и паредбе закона. Без закона не може постојати ни влада, ни друштво. (Одобравају.)

Предлог Лафаргијев бјеше са 398 гласова пратив 113 забачен.

ДОПИСИ.

Шавник, 15 новембра. — Првих дана овог мјесеца биле су војничке смотре, ко

јима бјеше приеутан бригади IV бригаде Војвода Лазар Социца, командир IV брике батерије J. В. Хаџић, бригадни ађутанти Николић и Бојовић, командир пјенадије I баталеона IV бригаде J. Кујунџић с пје шадеким официрима; смотре су трајале четири дана; живахност војске при дефиницији неописана је; неби сте рекли да је то народна војска, но бисте на први мах те кледали да су то стојећи војници; госп. бригадир држао је пред војском језгровиту бесједу, коју је војска поздравила са „жи вио Господар!“ Чим је престала велика смотра, наступила су војничка вјежбања на по се свака чета. При пренису уписало се нових војника 1 баталеон, којима ће се дати ново оружје кроз који дан.

Осим горе поменутих лица имали смо у наше крајеве и ове путнике: 13 ов. м. у маш. Биједу присијело је Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан у пратњи протођака Фелина Радичевића познатог ери. књижевника. 12 о. м. пропутова предсједник Великог Суда Војв. Бури Церовић и окружни лекар др. Ст. Огњеновић; поп Видак Поповић присијо је као држанин повјереник да контролише овамашне чиновнике, што је најбољи доказ да се наш Господар и Његова Влада брине да у чем не буде народу криво.

Марко Новићин Церовић 10 ов. м. послје седамнаесто-дневног боловања преселио се у вјечност. Покојник је био до краја поштен и добар јунак. Глас о његовој смрти нас је дубоко потресао; — био је један између најомилених племеника; вјечна му памјат!

Вријеме је кишовито. — Пшме велике — југовина.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 6 децембра.

(Са Двора.) У четвртак су кренуле Њихове Свјетлости Књагинице: Јелена, Ана, Ксенија и Јелена Карађорђевић са Њег. Свјетлости Књазом Петром Карађорђевићем преко Котора пут Бара.

(Никољ-дан.) Имендан Његовог Височанства Књаза Николе прослављен је свечано и одушевљено. Уочи радосног дана била је варош некићена заставама и освијетљена. У 7^{1/2} кренула је изпред Зетског Дома бакљада, што је општина цетињска приредила Височанственом слављенику. Прве бакље носили су одличнији Црногорци, што су из унутрашњости на Цетиње похитали, да честитају своме Господару овај весели дан. Војена музика, која је нарочито из Подгорнице била позвана, предначила је свирајући. Пред Свјетлостим Двором бакљада се уредила у полукругу, па је музика одевирала један комад. Кад је изашао Господар на балкон полиже се из мноштва што је пјацу прекривало бурно клицање „Живио!“ Тада је на средину изашао др Л. Томановић и изговорио пригодну бесједу, поздравивши Његово Височанство у име грађанства цетињског, као тумача цијелог народа.

Најодушевљеније „Живио Књаз Никола!“ из стотина грла одазва се овоме поздраву. Њ. Височанство изволило је одговорити: „Хвала мојој престолници! Живијели варошани!“ Пошто је музика одевирала народну химну, бакљада се кренула кличући „Живио Књаз Никола!“ те је уз веселе звукове музике и пјевање раздраганага народа обилази варош и повратила се пред Зетски Дом, у ком је општина частила вином, те се ту продужило народно весеље до послје по ноћи.

На Никољ-дан била је у катедралној цркви архијерејска служба, на којој је дошао Његово Височанство у пратњи својих великодостојанственика и главара из унутрашњости у пуној наради.

Послје литургије у 11 сати било је благодарње са многољествијем, на које је било цијело дипломатско тијело у пуној наради. Послје богослужења пуцали су са табје топови а пред Свјетлостим Двором музика је свирала народну химну, дчим се Његово Височанство у сјајној пратњи враћало из цркве. На је слиједило честитање, које је Његово Височанство примало у великом салону. — У вечер је било дине, на које су били позвани шефови легација и неки од наших министара.

(Андрејев-дан.) Његова Свјетлост Књаз Петар Карађорђевић славио је

у прошлу суботу своје крсно име, Св. Андрију Првозваног. У катедралној цркви била је архијерејска служба, послје које је Његова Свјетлост примала у своје двору честитања. У подне био је објед по правом српском обичају. Његово Високопреосвештенство госп. Митрополит Митрофан свршио је црквени обред за трпезом. Њег. Височанство Књаз Никола дигао се први и шио у Славу Вожју и св. Андрије Првозваног, а наши Свјетлом домаћини; другу је здравицу Књаз Петар папо Његовом Височанству и владајућем нашем књажевском Дому; а трећу Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Свјетлој дјечници Књаза Петра. Осим државнијех великодостојанственика на објед су били позвани и преставници вароши и књиге. — У вечер је било дине, на ком су били: Његово Височанство Књаз Никола, шефови иностранијех легација и наши министри.

(Из цркве.) Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан примио је посланицу од Његове Светости васеленског Патријарха константинопољског Неопта VIII-ог, којом новозабрани Патријарх јавља нашој светој цркви као и осталијем аутокефалним православнијем црквама свој долазак на престо и шиље свој благослов. Ми ћемо радити у идућем броју да је у преводу донесемо са одговором Његова Високопреосвештенства г. Митрополита Митрофана Његовој Светости.

Његова Светост Неопт VIII изволило је удостојити своје високе посјете нашег дипломатског управника послава код високе Порте г. М. Бакића на Емиргијану, којом приликом Његова Светост изволило је подробно извјестити се о здрављу Њиховијех Височанстава Књаза и Књагинје и Њихове Узвишене Дјече. Његова Светост пратила је све новинарске извјештаје о болијести наше предобре Владарке и за Њезино драгоцјено здравље непрестано се Богу молио.

(Личне Вијести.) Г. Маркиз Бјанки Кастелбјанко де Лавања, италијански министар-резидент при нашем књажевском Двору дошао је у уторак из Дубровника, да присуствује на Никољ-дан па благодарјењу у цркви и да честита имендан Његовом Височанству; а данас се враћа опет у Дубровник. — Први секретар аустро-угарске легације на Цетињу, г. Ван-цел отишао је на допуст и сва је прилика, да се неће више вратити. Његово Височанство изволило га је одликовати III-ијем степеном Даншлова реда.

(Снијег.) До ономадне није се видно снијег него на Кому, а у четвртак освањало је све застрто бијелијем сагом. Снјег, што је био пао о Петкову дневи, сав је била очистила велика киша, што је о Арапјелову дневи надала.

Т Р Г О В И Н А.

Циклић, 27 новембра. — Ево вам цијене са ономаданшег пазара:

Волови сума 150 кила од 46 ф. до 50 ф. — Брави овчи сума 18 кила од 5 ф. до 30 нов. — Брави кози сума 18 кила од 5 ф. до 5. и 10 нов. — Скоруп 1 и по кило по 70 н. — Масло 1 и по кило по 1 ф. и 10 н. — Сир добри 1 и по кило по 90 н. — Сир прости 1 и по кило по 34 нов. — Дуван аисту 1 и по кило по 1 ф. и 20 н. — Дуван дограм 1 и по кило по 80 н. — Урметин 1 и по кило по 13 нов. — Брашно 1 и по кило по 13^{1/2} нов. — Пшеница 1 и по кило по 14 нов. — Кртола 1 и по кило по 3 нов. — Купус 1 и по кило по 5 нов. —

(Оглас.) Примили смо с Ријеке шљедећи оглас:

Овијем се даје на знање свијем трговцима, како у унутрашњости Црне Горе тако и страним, који би жељели купити суву укљеву из Цеклињских риболова, да се унапријед обраћају на гос. ком. попа Тока Пејовића, као продаваоца исте. Он је опунуоћен од обштине, да може склапати уговоре — како нађе за најкорисније.

Ријека, 29 новембра 1891.

Обштина Цек риболова.

(Из православног свијета.) На мјесто Антиохијског Патријарха Герасима, који је назад год године био изабран за Патријарха Јерусалимског, на 2 октобра био је изабран од антиохијског синода таворски архијепископ Спиридон, родом Грк, већином гласова, док је мањина била за Мелентија, лаодикијског митрополита арапског урођеника. Новоизбрани антиохијски патријарх Спиридон родом се на острву Ципру г. 1839. Његова мати, сестра митрополита Мелентија, који је био за 40 година најмлађи синод патријарха Јерусалимског, одвела га је дјететом од 6 година у Јерусалим, где га је ујак прихватио и васпитао. Г. 1859 митрополит Мелентије рукоположио је свога сестрића за јеро-дијакона. Од 1861 до 1873 заузимао је о. Спиридон мјесто архијепископа код јерусалимског Патријарха; рукоположењем за јеромонаха, био је произведен одма за архимандрита. Г. 1884 блажењешни Патријарх Никодим посветио га је за архијепископа од Тавора, коју је столицу заузимао у све три мјесеца, бивши назначен св. синодом на столицу митрополитеку у Акру, упражњену смрћу митрополита Атаната. Шездесет година онет је био премјештен на упражњену столицу витлејемске митрополије, где је остао титулом таворског Архијепископа до сада. Блажењешни Спиридон остављајући Витлејем — велики г. Грк. Вјес. — оставља у њему лијепу успомену: он је раширио вијем грађевинама таворски манастир и подигао нови у Витанији на мјесту, где је Христос ерио Марту и Марију, и довршио је нови високи звоник у Витлејему. Ова се добротина неће прекратити његовијем избором за Патријарха. Његово блаженство већ је одредило од свога капитала 250.000 фран. (10.000 лира енглеских) за школе и сиромашке домове у Антиохији. — На мјесто блаженочинишег митроп. Платона био је наименован за кијевског митрополита до садашњи митрополит московски Јован Кије, а за московског митрополита варшавски Јеоитијев. — На мјесто преосвештеног Владимира на Алеутску и Адакинску епископску столицу и преосвештени Николај, коцем септембра посвећени млади епископ. Преосвештени Владимир био је наименован св. Синодом за острогешког епископа, али како „Гржданин“ дознаје, он је одлучно, послје свога неуспјеха на корист православне руске цркве у Америци, да проведе оста-так свог живота у ком манастиру у Св. Гори. Његовом неуспјеху је био узрок сукоб са једнијем дијелом православног народа у С.-Франциску. Преосвештени Николај, бивши Гржданин, човек је енерџичан и способан, те се на њега полагају ведике наде да ће уредити ствари у оној епархији, у Новоме Свијету, тако изложеној непријатељским елементима. До сада је нови епископ служио цркву као учитељ по разнијем богословијама, па као инспектор и ректор. Он је предавао историју црквену и грађанску, а за добити степен кандидата богословије написао је расправу „О уливу католицизма и протестантизма на цивилизацију западних народа“.

(Срби ђаци у Петрограду) примили су из Ливадије од Цара и Царице руске овиј одговор преко министра унутрашњих дјела на њихову честитку приликом сребрног пира: „Господар Император прочитавши телеграм с израженим неизмјерним осећањима радости Срба ђака на петроградским научним заводима а поводом навршене 25 годишњице брачног живота Њихових Величанстава, изволио је најмилостивије наредити: да се у име његово и њеног Величанства Царице на израженијем осећањима изјави њихова благодарност.“ Досадашње „Друштво српских ђака у Петрограду“ реконструисало се под именом „Српско академско друштво.“

(Румунска Крилица) све се боље опоравља. Већ се почела бавити књижевнијем пословима. Познато је да је она већ стекла лијепо име у књижевности под именом Кармен Силва.

(Новинарски декалог) десет заповјести. Римски лист *Diritto* извадио је из једног страног листа ове израдне појединости о доброј новинарској услузи. Пошто се тиче ствари о нашој професији, доносимо их, вели *Diritto*, врло радо, пријођујући уред, да би се могле придодати још неке појединости такође корисне.

Ево тог декалога:
I. Све што хоћете да пошљете ком листу, учините одмах и без икаквог оклевања. Оно што је ново кад га ви за такво држите, неће више бити ако изгубите један сахат.
II. Будите кратки, па ћете на тај начин уштедети читаоцу вријеме, а понекад и ваше. Нека вам је начело: Дјела а не ријечи; више факта и размишљања.
III. Будите јасни, пишете разговратно. Пазите нарочито на особене именице и на царе. Не међите ни данас, ни сутра, но дан, или боже датум.
IV. Правите кратке реченице. Међите

тачке више него занете; али међу тим не заборављајте ни једне ни друге.

V. Не састављајте именицу или цифру једну над другом. Избришите и пишете подаје, или у простору линије, сумњиву ријеч.

VI. Главни: Не пишете никако, али никако друкчије сем на једној страни листа. Сто редих написаних само на једној страни листа, подијељених на двадесет дјелова и раздјелих двадесторици сланича, могу бити сложени за 7 о 8 минута. Иста етотина реди написана на обе стране може се дати на слагање само једноме слагачу и онда треба више од два сата рада, па да се то сложи.

VII. Једна страна, за коју је потребно више од два часа да се сложи, може да закасни за број, коме је намијењена и да остане за идући.

VIII. Оно што се одгађа за идући број често пута се не доноси никако. Сваки дан има своје догађаје и бајато јуче увијек је заповијешено свијему данас.

IX. Што год напишете, потпишите. Ставите вашу адресу. Не бојте се; редакција листа исто је што и исповједник; огријешите се о своју стручну дужност, ако вас, кад му се повјерите, прокаже без ваше формалне дозволе. Међу тим он не може ничим да се користи, што му се непотписано пошље.

X. Старајте се, преко свега, да се држите истине, цијеле истине, ничега другог сем истине. Будите непристрасни, не осврћите се на ваше расположење, нити на вашу мржњу. Ако хоћете вас саме да споминете, чините то као да се тиче неке треће личности. Известе све што сте учинили, као да се то тиче некога другог, без оне лакше скромности, као и хвалисања.

Ншта не смије да омете истину. То су десет заповиједи за новинаре, које је диктовало дубоко стручно новинарско некуство. Ми би молили све оаше пријатеље да их изволе проучити, припамити и поједине тачке и држати их се, те ће нам на тај начин правити два пута већу услугу него иначе.

(Ткачка школа.) „Дн. Лист“ доноси: Из поузданог смо извора сазнали, да ће се у Љесковцу подићи нарочита зграда за ткачку школу. Школа ова биће уређена и снабђена свим оним потребама, које су неопходне да би нека могла у потпуном смислу одговарати циљу, ради којег држава даје у анову у нас и завела. Чујемо да је и ово једна од заслуге бившег министра народне привреде, који је, спора нема, у своме ресору био развио толику дјелателност, какву без мало ни један од предходника његових показао није.

(Славени у Цислајтанији.) По успјеху народног пописа г. 1890, има у Цислајтанији становника укупно 23,477,069. Од ових има: Чеха 5,473,578, Пољака 3,726,827, Русина 3,101,497, Словенаца 1,140,304, Хрвата и Срба 644,769. Укупно 14,086,975. Далеке више него ли три петине укупнога становништва, те кад би према томе Славени били у Рајхсрату заступани, имали би велику већину! — А још занимивији и поучивији јесу ови бројеви, ако се сравне с бројем народа ње-мачкога. Може се са сигурношћу узети, да је код пописа уршићен сваки као Њемац, кога се је само икакво могло уврстити, па је тако исказан број Њемаца са 8,461,997 становника, по чем Славени надмашују Њемце за 5,624,978 становника; узга све то Њемци хоће да господују и да свој језик наметну као државни и господујући језик свијем народима, нарочито великој већини, а то су Славени!

Словенски језик преотима мах према њемачком у Крањској, јер је од 1000 становника говорило њемачки год. 1880 њих 615, а год. 1890 њих 566, док је словенски говорило прве године њих 9367, а потоње године 9407.

Хрватски или српски језик отима мах талијанском. Од 1000 становника говорило је талијански г. 1880 у Истри 402-2, у Далмацији 57-9. Год. 1890: 380-9, 30-7. Хрватски је г. 1880 у Истри говорило 428-4, у Далмацији 933-2 а год. 1890 у Истри је хрватски говорило 453-7, у Далмацији 962-0.

Неваља заборавити, да су ови подаци извађени из скрижаљке цислајтанскога статистичкога уреда у Бечу, приобћене под насловом „сумарни успјеси народнога пописа од 31 децембра 1890 у земљама заступаним у царевинском вијећу“, те да пијесу Славени у главном, а често ни у посебном руководили попис пучанства; а да јесу, колико би се било онда нашло Њемаца н. пр. у Штајерској, Корушкој, Крањској, Трети и околици, и колико Талијана н. пр. у Истри и Далмацији?

(Обзор.)

(Чарл Дилк о француском мацеврама.) У енглеском часопису „*Fornightly Review*“ изашла је врло опширна студија Чарла Дилка с овогодишњим маневрима француске војске, којима је он присуствовао. Његова оцена могла би се у главном

свести на ово: „Њемачка је у овој години изгубила своју надмоћност, коју је имала у Јевропи у тецају од 20 година.“ Дилк је увјерен, да је француска опет по ново задобила своју потпуну пређашњу моћ. Француски војник опет је први војник на свијету, а његова ударљивост на маршевима заслужује удивљење. Француски официри не само да су савладали своју задаћу него су уз то још научили, да буду и скромни. Ну ипак су њемачки официри још увијек од њих нешто надмоћнији. Што се тиче лижињерског кора, француској припада прво мјесто, а уједно она има и најбољу артиљерију. Писац сматра за са свим природно, што француска није равнодушна према губитку Елсас-Лотринџије и према енглеској окупацији у Мисјеру. „Може сванути дан, ма да ми то мудрим држањем с наше стране можемо предупредити — тако се завршује студија — када ће Русија напаст Индију, а у Јевропи ће моћи рачунати на помоћ Француске.“

(Хајдукиња Мила.) Окружни суд у Пожаревцу осудио је познату хајдукињу Милу у рад многобројних разбојништва на смрт, призивно је судиште у Биограду потврдило осуду, а регенство је измијенило ту казну на робију доживотну. Десет пуних година била је она страх и трепет сјeverо-источне Србије. Год. 1881, влада је први пут уцијелила њезину главу на 200 дуката. Двије године каише могао је већ заслужити онај, који би ју живу или мртаву узхватио, двоеструку уцјену, а г. 1890 нара-сла јој је цијена на 1000 дуката. Што се одважности и дрскости тиче тешко ће се Мила наћи премац, а што се тиче почињених страха, неће јој бити премац. Кад би се гдје просео глас, да Мила са својим хајдуцима долази, завладао би страх и трепет. Људи би потекли у цркву и молили или оштрили оружје, да се узмогне у борбу уустити с четом хајдука, којом је Мила заповиједала. Први злочин почиња је она уморством неког Станковића близу румунске границе почетком г. 1881. Од онда чуло се је сваке године за више сличних дјела. А та жена, која је туђу крв лијевала као воду, постала је коначно жртвом своје љубави. Љубавник био јој је један хајдук из њезине чете, прије више мјесеци оболло је тешко те су га уз румунску границу донјели у једну шиљу, где га је Мила дворца толиком његом и љубављу, како то може само најбоља жена. Прем је била упозорена да области знаду за њезино боравиште те имала довољно времена да побјегне, ипак није хтјела оставити ни под живу главу свог тешко болесног љубавника, већ је вољела, да ју ондје код његова лежишта након љуте борбе уапсе. У тој борби она је устријелила два оружника. Никад другчије но у мушком одијелу, оружана пушком, кубром и јагаганом подумала је Мила са својим хајдуцима четовање. Пуцала је и погађала изврсно, није никад промашила. Уза то била је она красна, млада и вилинског стаса. Код суда у Пожаревцу бранила се је говором од два сата, а кад су јој прогласили осуду, није ни трепавицом макнула.

Н. Н.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БУДАПЕШТ, 1 децембра. — Комисија саборска усвојила је трговинске уговоре.

ЦАРИГРАД, 1 децембра — Суспендиран је лист „Стамбул“ због чланка, што је вријеђао Цара Њемачкога.

СОФИЈА, 2 децембра, — Ушљед прогнанства француског коресподента Мадорна и пошто влада бугарска није хтјела доустити да се коресподент поврати, француски отправник полова изјавио је, да је примио наредбу да прекине одношаје са бугарском владом.

БЕЧ, 3 децембра. Лиерер је напао у парламенту Капривија. Тафе је тај напада одбио уз живо одобравање парламента Воће великијех странака у парламенту придружили су се изјави министра пресјединка.

БЕЧ, 4 децембра. — Умро је надвојвода Сигизмунд.

ПАРИЗ, 4 децембра. — Адмирал Жерве наименован је шефом генералног вишег штаба у министарству морнарице.

ЦАРИГРАД, 4 децембра. — Порта дементира вијест, да су Арнаути опалијени 4 села у Македонији.

БЕРЛИН, 5 децембра. — Рајхстаг

је примио великом већином трговинске уговоре.

ПЕТРОГРАД, 5 децембра. — Царски указ наређује да се инкорпорира петнајеста дивизија коњице, састављена од двије нове регименте драгона и једне регименте уралских козака к истајестоме кору војеном с средиштем у Варшави. Тринајеста дивизија биће одузета од петнајестог кора војеног и подложена непосредном заповједништву трупа војеног округа варшавског.

БЕЧ, 6 децембра. — Надвојвода Ернеет оболло са знацима грознице. Ноћ немирна. Опће стање задовољавајуће. Парламенат улази у ферије до 8/1.

ПЕТРОГРАД, 6 децембра. — Листови осуђују начин изгнања Мадурна. „Журнал Петербург“ и „Н Времија“ још ћуте о томе.

БЕЧ, 7 децембра. — Листови држе поуздано, да ће ћесар наименовати брзо једног члана њемачке странке либералне министром без портфеља.

БЕРЛИН, 7 децембра. — Поводом усвајања трговинских уговора Цар је наименовао Капривија грофом. Цар је казао, да је Каприви овим уговором у згодном тренутку спасао отаџбину од рђавијех пошљедица

МОЈУ КУЋУ

овђе, у старој вароши, продајем од добре воље, почем се селим из Црне Горе. Кућа је на под, од тврдог материјала и нове грађе. Ко би је желио купити нека се обрати потписаном до 1. јануара 1892.

Подгорица, 20 новембра 1891. Кап. Јако Бошков.

НА ЗНАЊЕ

давам свој овдашњој поштованој господи, да сам од неког времена отворио у овој вароши, у стапу г. Филипа Радичевића, моју чизмарску радњу са најумјеренијим цијенама, и то:

Пар чизама највишеоцијих од јухта, (руски крој)	ф. 22
„ „ сред. висине „ „ „ „	ф. 20
„ „ мање „ „ „ „	ф. 18
„ „ од телстине филе „ „ „	ф. 18
„ „ руске лаке (средна висина)	ф. 20
„ „ танке лаке сјајне „ „ „	ф. 20
„ „ гемаз лагане „ „ „	ф. 19
„ „ ригане коже „ „ „	ф. 16
„ „ кр. вље коже „ „ „	ф. 15

мушке црење на застицу с равним кројењима од раане коже продавају по 5, 5.30, 6, 6.50 до 7 форинти пар.

Женеке по 4.50 до 5 фор. пар.

Наруџбине вршим тачно, брзо, добро и лијепо, — али само за готов новац.

Мислим да ће сваки поручиоц, како са добротом коже, тако и са мојом изработом, бити потпуно задовољан.

Надајући се што већим наруџбинама, још у напријед се захваљујем.

Цетиње, 5 децембра 1891. ИСТО ЛОЈПЕР, обувар

О Г Л А С И.

ВЕРНДЛОВЕ ПУШКЕ

(А НЕ ВЕНЦЛОВЕ)

са бајонетима без икаквих недостатака у велико или поједино купују се у Будапешти по најнижој цијени код

A. M. Kohn. Eisenwaarenhandlung Budapest, Mazar-utca 9.

(2—3)

На 1 децембра отпочео сам на Цетињу, у широкој улици продавати различите кобасице, пршут, младо месо и скоруп по најумјеренијој цијени. Јозеф Сабо.

П Е Ч А Т И

од каучука и метала могу се наручити; а печати поручени находе се готови код потписаног.

Цетиње, 1891. Драгутин Ђиван.